

Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16185>

Özet

Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalası (ACDAS), çocuklarda diş hekimi ziyareti veya dental işlemlerle ilişkili korku ve kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Türkiye'de bu ölçeğin kullanımı, Aylin Aslan tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen bir uzmanlık tezi çalışması ile sağlanmıştır. Bu çalışma, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceğini araştırmayı amaçlamıştır. Dental anksiyete, çocukluk döneminde yaygın karşılaşılan ve tedavi başarısız olumsuz etkileyen önemli bir sorundur; bu nedenle, kültürel olarak uyarlanmış güvenilir araçlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalası, Dental Anksiyete, Çocuk, Diş Hekimi Korkusu, Psikometrik Uyarılma, Geçerlilik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Aylin Aslan.

Amaç

ACDAS'ın temel amacı, çocukların diş hekimliği ortamına özgü yaşadıkları kaygı düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu sayede klinisyenler ve araştırmacılar, yüksek dental anksiyeteye sahip çocukları erken teşhis edebilir ve uygun davranış yönetimi veya psikolojik müdahale stratejilerini planlayabilirler. Ölçeğin Türkçe uyarılması, Türk kültürüne ve dil yapısına uygun, standardize edilmiş bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Bu ölçek, özellikle pedodonti alanında çalışan uzmanlar için kritik öneme sahiptir. Kaygı düzeyinin doğru ölçülmesi, tedaviye uyumun artırılması ve çocukların gelecekteki diş hekimi ziyaretlerine karşı pozitif bir tutum geliştirmesi açısından önemlidir.

Yapı

Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalası, psikolojideki **anksiyete** kavramının alt kümesi olan **dental anksiyete**yi ölçmektedir. Bu yapı, genellikle spesifik bir fobi olarak kabul edilir ve diş hekimi koltuğunda oturmak, işine olmak veya matkap sesi gibi dental uyarılara karşı duyulan yoğun korku ve kaçınma davranışları ile karakterizedir. Ölçek, çocukların bu durumlara karşı gösterdiği duygusal, bilişsel ve fizyolojik tepkileri değerlendirme amaçları.

Ölçeğin orijinal yapısı hakkında detaylı bilgiye ulaşmakla birlikte, uyarılma çalışması

(Aslan, 2020) ölçeğin kültürel e?de?erli?ini ve yap?sal bütünlü?ünü korumay? hedeflemi?tir. Dental anksiyete, sadece korkuyu de?il, ayn? zamanda beklenen zarara kar?? duyulan endi?eyi de içerir, bu da ölçeğin çok boyutlu bir yap?y? hedefledi?ini dü?ündürmektedir.

Geçerlik

Aylin Aslan'ın 2020 tarihli uzmanlık tezinde, Türkçe uyarlamanın geçerlilik analizlerine dair detaylı sonuçlar sunulmu? olmalıdır, ancak bu özet kaynakta belirtilmemiştir. Genel olarak, bir ölçeğin geçerli sayılabilmesi için, ölçmeyi amaçladığı yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kanıtlaması gerekir.

ACDAS'ın Türkçe versiyonu için beklenen geçerlilik türleri arasında **yap? geçerli?i** (örneğin, Faktör Analizi ile), **ölçüt geçerli?i** (bilinen diğer dental anksiyete ölçekleri ile korelasyon) ve **içerik geçerli?i** (uzman görüşleri) yer alır. Bu tür analizler, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinde psikometrik standartlara uygunlu?unu do?rulamak için zorunludur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları da kaynakta detaylandırılmamıştır. Ancak, bir ölçeğin güvenilir olması, tutarlı ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?i anlamına gelir. ACDAS'ın Türkçe uyarlaması için genellikle **iç tutarlılık güvenilirli?i** (Cronbach alfa katsayısı) ve **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemleri kullanılmı? olmalıdır.

Yüksek bir Cronbach alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir. Aslan'ın tezinde, ACDAS'ın Türkçe formunun klinik ve araştırma ortamlarında stabil ve güvenilir bir performans sergiledi?i varsayılmaktadır. Bu güvenirlik sonuçları, ölçeğin psikometrik kalitesini belirlemede temel rol oynar.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmalarında temel yap? geçerli?ini incelemek amacıyla genellikle Açıklayıcı (Faktör Analizi - AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanır. Bu analizler, orijinal ölçeğin boyutlu yapısının (e?er varsa) Türkçe popülasyonda da korunup korunmadığını kontrol etmek için kritiktir.

ACDAS'ın çok boyutlu bir ölçek olması durumunda, faktör analizi, dental anksiyetenin hangi alt bileşenlerinin (örneğin, i?ne korkusu, doktor korkusu, tedavi beklentisi) Türkçe formda ayrıştığını ortaya koyar. Bu yap?sal do?rulama, ölçeğin teorik temellerini destekler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) / Öz Bildirim Ölçeği.

Format: Orijinal ölçeğin derecelendirme formatı belirtilmemiştir. Ancak çocukların anlayabileceği düzeyde Likert tipi veya yüz ifadeleri kullanılan görsel analog skalalar tercih edilmektedir.

Language Available: Türkçe (Turkish).

Population Group: Çocuklar (Children).

Age Group: Spesifik yaş aralığı belirtilmemiştir. Genellikle okul çağı çocukları hedeflenir.

Population Details: Türkiye'deki diş hekimliği kliniklerine başvuran çocuklar üzerinde standardize edilmiştir (Karadeniz Teknik Üniversitesi tez çalışması kapsamında).

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulaması yapılabilir. Cevaplar, çocuğun dental durumlara karşı hissettiği kaygı düzeyini yansıtan önceden belirlenmiş seçenekler üzerinden toplanır.

Anahtar Kelimeler

Pedodonti, Psikometri, Çocuk Sağlığı, Ölçek Uyarlama, Klinik Değerlendirme, Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: dtaylinaslan@gmail.com

Correspondence Address: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon (Uyarlama çalışması için yapışık kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması 2020 yılında tamamlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanıma veya orijinal geliştiricisi tarafından belirlenen ücretlere dair bilgi mevcut değildir. Ölçek, Aylin Aslan'ın yayınlanmamış uzmanlık tezi kapsamında kullanılmıştır ve akademik veya klinik kullanım için sorumlu yazar Aylin Aslan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Aslan, A. (2020). *Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalas?'n?'n (ACDAS) Türkçe uyarlamas?'n?'n geçerlilik-güvenilirli?'i*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Tez kayd?'na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden ula??labilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?'in orijinal PDF materyali buradan indirilebilir: abeer-cocuk-dental-anksiyete-skalasi-toad.pdf

Abeer Çocuk Dental Anksiyete Skalas? Maddeleri

ÖNEML?: Bu bölüme, orijinal kaynakta ölçek maddeleri yer almad??? için maddeler eklenmemi?tir. Maddelerin tam içeri?'i için, sorumlu yazar Aylin Aslan?'n uzmanlık tezine veya ilgili PDF dosyas?'na ba?vurulmal?'dır.